

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. II. Forma Consecrationis Sanguinis essentialiter consistit in his solis
verbis: Hic est calix Sanguinis mei (aut aliis æquivalentibus) ita ut verba
subsequentia: Nom & æterni Testamenti &c. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

adeoque una potest causare aliquem effectum, licet altera non concurrat.

Sicut si aliquis oblitus consecrare panem, inciperet: *Simili modo* &c. adhuc valide consecraret Sanguinem. Item si Sacerdos diceret nullo alio premissio: *Deinde ego te absolvo* &c. esset sine dubio valida absolutio, & tamen significat aliquid præcedens, quod non fuit. Retinent ergo verba Consecrationis sine præcedentibus *Accipite* &c. sensum suum, quantum sufficit ad effectum sacramentalem.

Profecto si quis dicat: *Ego enim, testis mihi sit Deus, volo ambulare, perjurus probatur, si desit animus ambulandi.* Et si testator scribat: *Volo enim quod servus meus maneat liber,* jam libertas acquisita est. Ergo similiter Corpus Christi ponetur sub speciebus, sive, ut sic loquar, species acquirant præsentiam Corporis Christi per illa verba *Hoc est enim Corpus meum,* etsi nulla alia præcessissent, si reliqua adsint. Hæc fufius Card. Lugo supra à n. 50. usque ad 60.

Atque hæcenus de forma Consecrationis Corporis, quam Conclusio docet essentialiter consistere in his solis verbis: *Hoc est Corpus meum,* quod ex dictis arbitror omnibus satis manifestum.

Sequitur forma Consecrationis Sanguinis, de qua pono sequentem Conclusionem.

CONCLUSIO II.

Forma Consecrationis Sanguinis essentialiter consistit in his solis verbis: *Hic est calix Sanguinis mei* (aut aliis æquivalentibus) ita ut verba subsequencia: *Novi & æterni Testamenti* &c. quamvis cum illis integrarent unam propositionem, non propterea essent essentialia.

Doctör Subtilis 4. dist. 8. q. 2. n. 6. sic orditur: *De verbis autem Consecrationis Sanguinis est dubium magis, quia quantum ad duo; Primum est, quia formam, quæ utitur, nullus Evangelistarum recitat, ideo non videtur ex Evangelio certa. Græci etiam aliam formam utuntur, dicentes: Hic est Sanguis &c. & per consequens forma nostra non est præcisæ. Ita opponit Scotus contra ordinariam formam Ecclesie Latine.*

Et continuo respondet: *Non dubito, quin forma nostra sit certa secundum auctoris aem illam Innocentii cap. Cum Martha de Celeb. Missi. Quia multa tradita sunt Ecclesie ab Apostolis, quæ tamen non sic scripta sunt in Evangelio.*

Verba Innocentii subscribo: *Sanè multa tum de verbis, quam de factis Dominici invenimus ab*

Evangelistis omissa, quæ Apostoli vel supplerisse verbo, vel factis expressisse leguntur.

Exemplificat Pontifex: *Paulus enim in Actibus Apostolorum sic ait: Meminisse vos oportet verbi Domini. Jesus u, qui dixit: Beatius est dare, quam accipere. Hæc nullus quatuor Evangelistarum descripsit.*

Addit Doctör: *Nec obstat de Evangelistis, quia intendebant narrare rem gestam, non autem tradere formam consecrandi; utique secundum præcisa verba, quin æquipollentia sufficerent. Et ideo notanter adunxi in Conclusionem, Aut alius æquivalentibus.*

Ex quo colligitur responsio ad secundum de forma Græcorum, quam sic format Scotus. *Sed & de forma Græcorum Ecclesia non dicit eos non consicere. Unde dicunt aliqui, quod forma eorum, & forma nostra, & quæcumque scripta in Evangelio, utpote quia æquivalent quoad sensum, sufficiens est ad consecrationem; tamen in Ecclesia Romana est de necessitate ministris uti formam, quæ utimur. Hoc primum dubium, & plenissima ejus resolutio.*

Secundum dubium, inquit Scotus supra, est, *an ad formam, quæ utitur, pertineant omnia verba à loco isto; Simili modo, usque ibi: Unde & memores.* Et quidem de verbis præcedentibus patet quid dicendum sit ex Conclusionem præcedenti.

Verba sequentia sunt: *Novi & æterni Testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis, & pro multis effunderit in remissionem peccatorum: Hæc quotiescumque feceritis, in mei memoriam facietis.* Vel, ut legit Doctör noster ex Euang. Luca cap. 22. v. 19. *Hoc facite in meam commemorationem.*

De his postremis communiter, inquit Scotus, tenetur quod... non pertinent ad illam formam hoc modo, id est, necessitate Sacramenti.

Probat: *Quia non magis facit illud: Hoc facite &c. ad Sanguinem, quam ad Corpus; præcepit enim Christus ita fieri Consecrationem Corporis, sicut Sanguinis.*

Imò Sanctus Lucas verba illa subiungit Consecrationi Corporis, & non Sanguinis: & Ecclesia satis significat ad utrumque pertinere, quando dicit: *Hæc quotiescumque feceritis &c.* Quid enim refert ly *Hæc,* nisi Consecrationem Corporis & Sanguinis?

Ergo, concludit Doctör, *si illud pertinet essentialiter ad Consecrationem Sanguinis, pari ratione & Corporis, & per consequens quando hostia levatur, adhuc ibi non est Corpus Christi, & sic est idololatria, quod non est dicendum.*

Quin & Sanguis adoratur ante illa verba; nam secundum Rubricas, *reposito calice super altare, utique jam consecrato, dicens secreto: Hæc quotiescumque &c. genuflexus Sacerdos Sanguinem reverenter adorat.*

Probat Scotus secundo; *Quia præceptum de usu Consecrationis, non est de forma Consecrationis: hoc est præceptum usus, ut verba ostendunt; ergo &c.*

Probat

licet illam præcise non tradiderit Evangelista.

Sufficit illi æquivalens ut Sacramentum subiciatur.

28. Dubitatur an verba subsequencia, scilicet Novi & æterni &c. sint necessaria ad ratorem.

Luc. 22. Tenetur communiter quod non quoad illa verba: Hæc facite in meam commemorationem.

tum quia participatione requiritur ad Consecrationem Corporis,

29. tum quia præceptum de usu Consecrationis

secrationis non est de forma Consecrationis: Probat tertio; Per ista verba conulit Apostolus Christus potestatem consecrandi: hoc enim ordinavit eos Sacerdotes: collatio autem potestatis consecrandi non fit per verba pertinentia ad Consecrationem: quia verba Consecrationis materiam respiciunt, que consecratur, vel verminum, in quem consecratur: verba autem potestatem respicientia, respiciunt potestatem, quam conferunt, & illum, cui confertur. Hoc ergo tanquam certo supposito, nunquid, interrogat Doctor, omnia verba usque illa Hoc facite, sunt de forma Consecrationis Sanguinis?

30. Sententia affirmativa attribuitur Doctori Angelico 3. parte q. 78. artic. 3. in corpore, ibi: Dicendum est ergo quod omnia predicta verba sunt de essentia forme. Queris quo fundamento? Collige ex verbis ejusdem Doctoris immediate precedentibus: Et inde, inquit, est quod Sacerdos eodem ritu, & modo, scilicet tenendo calicem in manibus, omnia hæc verba profert: Luca etiam 22. interponunt: verba sequentia verbis pramissis, cum dicitur: Hic calix novum Testamentum est in meo Sanguine.

Aliam rationem à priori ibidem assignat D. Thom. dicens: Quia ea, que sequuntur, sunt quadam determinationes predicati, id est, Sanguinis Christi: unde pertinent ad integritatem ejusdem locutionis.

31. Nihilominus sententia negans est communior, & apparet verior. Colligitur quasi à posteriori primo: quia in illis verbis non est uniformitas per totam Ecclesiam; siquidem omnes Liturgiæ Græcorum omittunt particulam & termi, & Mysterium fidei.

Pater ex Liturgia Basilii, Chrysostomi, imò ipsius Jacobi Apostoli, in qua solum dicitur: Hic est Sanguis meus novi Testamenti, qui pro vobis, & multis effunditur, & datur in remissionem peccatorum. Quin etiam in variis Liturgiis Maronitarum (quas adscribunt S. Joanni Evangelistæ) tantum habetur: Hic est Sanguis meus, teste Pontio Sum. Theol. disp. 44. n. 42. Cur autem dubitabimus, an illi verè consecrent; imò an expriment totum, quod, etiam de integritate, jure divino est exprimendum?

Secundo nullus Evangelista, neque Apostolus Paulus, recitat Christum hæc omnia verba dixisse; & tamen commemorant præceptum Christi faciendi id, quod ipse fecisse narratur.

32. Nec satisfacit responsio Doctoris Angelici supra ad 9. Dicendum, inquit, quod Evangelista non intendebant tradere formas Sacramentorum, quas in primitiva Ecclesia oportebat esse occultas, ut dicit Dionys. in fine Eccles. Hierarchia (cap. 7. parte 3. inter medium & finem) sed intenderunt historiam de Christo texere.

Non satisfacit inquam; quippe cum (teste eodem Doctore) hæc omnia ferè verba ex diversis Scripturæ locis accipi possint, & jam principaliora omnes retulissent, quid causæ esse potuit, pauca illa, & minus principalia occultandi, si erant necessaria, uti reliqua, necessitate Sacramenti?

Certè magis exposita erant risu infidelium hæc verba: Hoc est Corpus meum, Hic est Sanguis meus, quam ista: Novi & æterni Testamenti, mysterium fidei &c. & tamen illa exprimuntur, aliqua horum omittuntur. Ut quid putas, nisi quia satis erat narrasse essentialia?

Scio Innocentium III. cap. Cum Marthe de Celeb. Miss. (quem sequitur Doctor noster supra allegatus) dicere, multa tradita esse Ecclesiæ ab Apostolis, quæ tamen non sic scripta sunt in Evangelistis, & inter illa Innocentium ponere prædicta verba: Novi & æterni Testamenti &c. Scio, & libenter acquiesco: fateor quoque cum Doctor. Angelico & Subtili, intendisse Evangelistas narrare rem gestam; non autem tradere formam consecrandi.

Sed nunquid ex his sequitur, omisissis in suis narrationibus verba essentialia Consecrationis, aut his æquipollentia? An quia Christus adjunxit verbis Consecrationis Corporis: Quod pro vobis datur, ideo illa verba sunt essentialia; aut etiam pertinentia ad integritatem?

Eisdem igitur sint verba Christi (ut vult Innocentius) Novi & æterni Testamenti, mysterium fidei &c. an propterea ex præcepto Christi recitanda tamquam essentialia aut pertinentia ad integritatem? Sanè præceptum Christi de faciendi, quod ipse fecit, vel hæc non concernit, vel etiam concernit ista: Quod pro vobis datur, hoc dici non potest, ergo nec illud, cum sit omnium eadem ratio.

Queris à me, cur ergo Ecclesia in forma calicis retinuerit: Qui pro vobis &c. secus in forma Corporis: Quod pro vobis datur? Resp. quia forma calicis posterius ordinariè adveniens complet oblationem Sacrificii, in qua prouide ad expressiorem representationem Passionis Christi (cujus Sacrificium est commemoratio) id additur: & quia magis aptè significatur Passio per effusionem Sanguinis, quo novum Testamentum, & cuius Christus mentionem fecerat in Consecratione calicis, confirmari debuit. Vbi enim testamentum est, ait Apostolus Hebr. 9. v. 16. & 17. mors necesse est intercedat testatoris. Testamentum enim in mortuis confirmatum est, alioquin nondum valet, dum vivit, qui testator est.

Ex dictis hanc formo rationem quasi à priori: Christus verbis Consecrationis Corporis, tamquam determinationem quamdam prædicati, subjunxit: Quod pro vobis datur; & nihilominus sine illis verbis perfectè & completè significatur præsentia Corporis sub speciebus panis; ergo similiter absque hac determinatione Sanguinis: Novi & æterni Testamenti &c. præcedentia verba ex se perfectè & completè significant præsentiam Sanguinis Christi sub speciebus vini.

Subsumo: atqui quod Sacramenta significant, efficiunt; ergo antecedenter ad verba sequentia intelligitur conversio vini in Sanguinè; ergo

tum etiam quia per ista verba conulit Christus Apostolus potestatem consecrandi.

30. D. Thomas docuit omnia verba usque ad illa Hoc facite &c. esse de forma Consecrationis.

31. Sententia opposita est communior.

Liturgia Jacobi eo quod in istis verbis non fit uniformitas per totam Ecclesiam.

Pontius.

neque istorum Evangelistæ meminerunt.

32. D. Thom.

neque istorum Evangelistæ meminerunt.

ergo non pertinent ad significationem formæ
conversivæ; adeoque est integrantem cum ver-
bis essentialibus unam propositionem, non pro-
pterea essent essentialia, jam enim intelligitur
totus effectus positus, antequam illa proferantur;
ubi autem effectus est, causa intercedat
necesse est: & ubi causa sacramentalis ad quæ
posita est, non est in potestate ministri suspen-
dere effectum.

Unde quemadmodum nequit Sacerdos suspen-
dere præsentiam Corporis sub speciebus pan-
is, donec & usque pronuntiaverit: *Quod pro
vobis datur*; pari ratione, etsi voluerit, non suspen-
det præsentiam Sanguinis Christi usque ad
finem verborum sequentium: *Novi & æterni
testamenti* &c. non magis, quàm si diceret tali
intentione: *Hic est Sanguis meus de Virgine as-
sumptus* &c.

Quod bene advertit Doctor Subtilis supra
n. 8. ubi respondens ad primam rationem Divi
Thomæ (ultimo loco à nobis commemorata)
pro sententia affirmativa, inquit: *Posibile
est aliqua multa addi in oratione consecratoria, quibus
non expressis tota Consecratio haberetur, sicut Chris-
tus potuisset dixisse: Hoc est Corpus meum as-
sumptum de Virgine, & suspendendum in
Cruce, sicut dixit de Sanguine, Qui pro vobis
fundetur; & tunc licet verba illa fuissent dicenda
propter devotionem, non tamen fuissent simpliciter
necessaria ad formam, licet ad eandem orationem per-
tinerent.*

Enimverò, quando verba sequentia non var-
iant sensum propositionis; sed dumtaxat ser-
viant ad illum magis explicandum (prout in
præsentia) priora verba habent suam veritatem
ante prolationem posteriorum, si ante illam
prolationem habeant sensum perfectum: non
enim requiritur ad veritatem propositionis,
quod ejus sensus explicatus sit omnibus modis,
sed sufficit, si jam sit significatus per voces suf-
ficientes, absque intentione limitandi, aut var-
iandi illum per verba sequentia.

Quod ultimum addo; quia si quis diceret:
Hoc est Corpus meum æthereum, non conficeret Sa-
cramentum, bene si adderet, *carneum, pretio-
sum*, aut simile epythetum, etiam antequam
illud esset prolatum. Ratio disparitatis est, quia
ly *æthereum* adscitur intentione variandi signifi-
cationem ly *corpus*, ut videlicet significet cor-
pus falsum seu fictum, quod tamen ex institu-
tione sacramentali necessariò designat Corpus
Christi verum & reale.

Hic ergo deficit Sacramentum defectu debi-
tæ intentionis, id est, quia Sacerdos suâ in-
tentione immutat significationem illorum ver-
borum. Contrarium cernitur quando additur
ly *carneum, pretiosum* &c. quia illa non variant
significationem præcedentium verborum; sed
solum magis explicant.

Sicut si quis baptizans diceret: *Ego te bap-
tizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*

Paracleti, vel, ab utroque procedentis, nemo do-
cet effectum Baptismi differendum usque ad
prolationem postremi verbi; sed affirmant
omnes ponendum esse, ubi primùm profertur
ly *Spiritus Sancti*. Vide quæ diximus disp. 1.
sect. 3. conclus. 4.

Profectò propositionem aliquam posse habe-
re perfectum sensum, & veritatem ante prola-
tionem omnium verborum, constat in institu-
tione hæredis, hisce verbis: *Instituto hæredem
fratrem meum*, valet institutio, si testator uni-
cui habeat fratrem, tamen voluisset, ad ma-
jorem explicationem, addere proprium ejus
nomen, v. g. *Petrum*. Similiter si ultima syl-
laba formæ sacramentalis diutius protraheretur,
ante absolutam totam pronuntiationem confi-
ceretur Sacramentum statim atque sensus est
perfectus.

Et verò quis credat absolutionem à peccatis
fore invalidam, si quis diceret: *Ego te absolvo
à peccatis, & ex oblivione omittet ly tuis?*
Aut irritam esse Ordinationem, nisi ad isthæc
verba: *Accipe potestatem Missæ celebrandi*, acce-
deret, *pro vivis & defunctis?* Nonne per dicta
verba sufficienter significatur remissio peccato-
rum, & potestas Sacerdotii? Plurquam suf-
ficienter.

Idem cernitur in applicatione materiæ, v. g.
in ablutione, unctione &c. Etenim non sus-
penditur effectus prolata formæ Baptismi, aut
Confirmationis quoadusque minister desinit
ablucere, aut ungere; sed, non obstante inten-
tione ministri, quæ vult rotam concurrere, sta-
tim ponitur positâ ablutione, vel unctione,
quæ per se sufficit, ut homo simpliciter dicatur
ablutus, vel unctus, quod non pendet ab in-
tentione abluentis, aut ungentis, ut clarum
est.

Ergo similiter minister in hoc Sacramento
non potest facere, ut verba essentialia non si-
gnificent, aut aliud significant, quàm ad quod
significandum à Deo, & hominibus sunt insti-
tuta, per hoc præcisè, quod vult addere ali-
qua verba ad majorem eorum explicationem seu
determinationem.

Et maximè quando verba quæ adduntur
sunt nova propositio, qualia in præsentia sunt:
Qui pro vobis, & pro multis &c. Unde dicit Sco-
tus supra: *Multo minus etiam valet illa probatio
de illo, Qui pro vobis, quàm de illo, Novi &
æterni. Posset enim intelligi illa oratio in sensu com-
positionis, vel divisionis, sicut distinguitur illud so-
phisma: Omnis homo, qui est alius à Sorte,
currit; licet in sensu compositionis, implicatio sit
pars eiusdem orationis: & ita posset intelligi in pro-
posito, ita quod ante illud, Qui, non esset oratio
perfecta, vel per ly Qui, inciperet oratio co-
posita præcedenti in sensu scilicet divisionis, & ex-
poneretur secundum Priscianum ly, Qui, pro, Et
ille.*

37.
Ostenditur
exemplo,
propositio-
nem posse
habere per-
fectum sen-
sum ante
prolatio-
nem omni-
um ver-
borum;

& pater in
hac forma
absolutio-
nis: *Ego te
absolvo à
peccatis.*

38.
Idem cernit-
ur in ap-
plicatione
materiæ,

per se suffi-
cientis.

Maximè
hoc habet
locum,
quando
verba, quæ
adduntur,
sunt nova
propositio

Consimiliter per illud, Novi testamenti, intelligitur communiter secundum Sanctos Confirmator, in quo intelligitur implicatio, Sanguinis inquam, qui est Confirmator novi & aeterni testamenti &c. Ut sensus sit: Hic est calix Sanguinis mei, qui est Confirmator novi & aeterni testamenti, qui est mysterium fidei, qui pro vobis & pro multis effunderetur &c.

39.

tunc enim prima propositio non dependet à significatione & veritate posterioris.

Quis jam adeo hebes, ut non intelligat significationem, & per consequens veritatem primæ propositionis, minimè dependere à significatione & veritate posteriorum? Quid si aliquis per integram horam velit discurrere de laudibus Sanguinis implicando omnia per relationem, *Qui*, aut similem; an ideo una erit oratio seu propositio, & suspensa manebit significatio & veritas primæ propositionis: *Hic est Sanguis meus*, usque in finem orationis?

Tridemi

Vel si statim vera est, sequitur ex dictis, continuè Sanguinem Christi ibi esse præsentem, testimonium perhibente Concilio Tridentino sess. 13. cap. 4. *Quoniam*, inquit, *Christus Redemptor noster, Corpus suum id quod sub specie panis offerebat verè esse dixit; ideo persuasum semper in Ecclesia Dei fuit; idè, nunc denuò Sancta hæc Synodus declarat per Consecrationem panis & vini conversionem fieri totius substantia panis in substantiam Corporis Christi Domini nostri, & totius substantia vini in substantiam Sanguinis eius.*

Vnde Patres ex veritate verborum Christi colligunt transubstantiationem.

40.

Obiectio.

Dices; ergo Deus nequidem potuit sic instituere hoc Sacramentum, ut illa verba requirerentur; sicuti Deus non potuit facere, ut ad veritatem primi articuli symboli Apostolici, requireretur veritas omnium aliorum, qui ipsi connectuntur per relativum, *Qui*, aut per conjunctionem, *Et*.

Enc. 3.

Similiter quòd tota series progenitorum Christi Luca 3. v. 23. *Et ipse Iesus erat incipiens quasi annorum triginta, ut putabatur filius Ioseph, qui fuit Heli, qui fuit Mathat, &c.* quòd inquam propter falsitatem unius progenerationis, tota series esset falsa.

Responsio.

Lugo.

Respondent aliqui, ita potuisse à Christo fieri, sed non probari factum. Card. Lugo disp. 11. n. 67. concedit totum, & retentis prioribus verbis in sua significatione rigorosa, quam nunc habent; & merito, quippe, ut ostendimus, & probant clarè similia statim adducta, non est ibi una propositio, sed duplex, vel triplex, quarum prior in sua veritate nullo modo pender à posteriori; sic quòd nisi verbis istis prolatis: *Hic est Sanguis meus*, Sanguis ibi præsens sit, propositio illa absolute fit falsa, adeoque inefficax pro quocumque instanti præfenti, vel futuro.

41.

Et si objicias; quia in forma Baptismi neces-

saria est invocatio Sanctissimæ Trinitatis, quæ est propositio distincta. Respondetur, priora verba: *Ego te baptizo*, esse vera, licet pro tunc non habeant suum effectum sacramentalem, siquidem ex institutione hominum significant abluitionem materialem, quæ pro tunc supponitur præfens.

At verò abluitionem animæ à peccato non designant, nisi ex institutione divina, quæ procul dubio fieri potuit, ut eam non significarent, nisi post invocationem Sanctissimæ Trinitatis; præsertim cum adhuc vera sint, licet abluitione externa præcesserit, vel subsequatur immediate prolationem; quia non significant abluitionem metaphysicè, sed moraliter præsentem.

Si ergo ad eorum veritatem non requiratur Physica præsentia objecti materialis; minus Physica præsentia effectus sacramentalis. Quod in Sacramento Ordinis, & Confirmationis eodem modo procedit.

Apparet quoque in Sacramento Matrimonii, cuius forma non est vera, quia statim efficit gratiam; sed quia supponit consensum internum, quem ex hominum institutione significat: duobus autem consensibus externis in unum convenientibus, superadditur institutio sacramentalis ad significandam gratiam, sine qua adhuc essent veri, imò & obligatorii.

Nunc verò, etsi non semper statim conferatur gratia, defectu dispositionis subiecti, neque etiam, juxta probabiliorum sententiam, Sacramentum illud reviviscat: fuit tamen Sacramentum verum; tum quia causavit vinculum indissolubile, tum quia natum erat gratiam efficere in subiecto disposito, quod sufficit ad veritatem significationis sacramentalis, ut ex alibi dictis constat.

Ad propositum: verba Eucharistica idem omnino significant naturaliter, id est, ex institutione humana, & sacramentaliter, id est, ex institutione divina, scilicet præsentiam Physicam Corporis & Sanguinis: licet enim homines non dederint illis infallibilitatem in significando; dederunt tamen vim significandi Sanguinem præsentem, quando verba illa instituerunt ut humana; nec solum præsentem moraliter, sed metaphysicè, seu mathematicè.

Et ideo dixit Card. Retentis prioribus verbis in sua rigorosa significatione, quam scilicet ex prima institutione hominum acceperunt. Quod ex se adeò clarum est, inquit Dicastillo disp. 3. n. 111. *Diadim* ut pudor esse possit terere tempus in ea re tam per se nota explicanda & confirmanda.

Sed amabò, num minus per se notum est, Christum, qui erat Deus & homo, potuisse mutare illam primævam significationem humanam, instituendo illas voces, ut significarent solum præsentiam moralem? Quidni ergo & pudor sit terere tempus in ea re tam clara explicanda & confirmanda?

Vel ob quam causam rem adeò claram, revocat

cat. Dicastillo in dubium, dicens: Dubium incidens: An potuisset institui hoc Sacramentum ita ut essent omnia illa verba necessaria ad consecrandum?

Sane mihi tam certum est & clarum, imò certius & clarius, potuisse Christum sic instituere illud Sacramentum in sensu Dicastillonis, nimirum immutando illam primævam significationem, quàm non potuisse in sensu Lugonis, puta retinendo primævam significationem.

Ratio mea magis dubitandi est, quia non est satis clarum, verba illa Hoc est Corpus meum, ex primæva sua institutione non significare, nisi rem mathematicè præsentem; quippe secundum Lugonem disp. 4. n. 124. in vulgari sermone possunt dicere: Hic est homo sapiens, dum loquor de homine qui proximè antea erat præsens, & jam abiit. Cur eodem modo non possem dicere: Hic est homo sapiens, dum loquor de homine, qui moraliter tantum est præsens, mox futurus physicè?

Non dubito Cardinalem id libenter admittiturum; sed responderet, ut supra respondet in primo casu, ibi non demonstrari talem hominem per solum pronomen, sed per adjunctas circumstantias, & in ordine etiam ad discursum auditorum. Jam autem in Consecratione per ly Hoc, debet significari omnino res præsens independentè à circumstantiis, & ab omni alio nutu, vel signo, adeoque præsens physicè seu mathematicè, nisi velis admittere, posse consecrari hostiam moraliter tantum præsentem.

Et siquidem Christus non requisivisset demonstrationem illam strictam ac rigorosam, non dubium quin omnia illa verba, quæ de facto pronuntiantur in Consecratione calicis, & plura alia potuissent esse necessaria; tunc etenim ad veritatem istorum quatuor verborum Hic est Sanguis meus, satis esset præsentia Sanguinis in fine omnium istorum verborum.

Hactenus de prima ratione D. Thomæ. Discutiamus etiam secundam & tertiam. Secunda erat, quod Sacerdos eodem ritu & modo, scilicet tenendo calicem in manibus, omnia illa verba profert. Addit Dicastillo supra n. 74. & etiam manusculis litteris designentur in Missali: quod ego nusquam reperio in Divo Thoma, ubi ipse legit, nescio; fore in aliquo Thomista.

Sed neque hæc ratio Doctoris Angelici, neque additio quidpiam convincit. Enimverò etiam ly Enim, eodem ritu & modo profertur à Sacerdote, & eisdem litteris scribitur. Quis tamen propterea docet hanc vocem esse essentialè?

Et verò ratio quare eodem ritu & modo profertur, est; quia aliquo modo pertinent ad eandem orationem, adeoque sine inconvenienti nequeunt verba illa interrumpi. Deinde sic meliùs imitatur Christum, qui sine interruptione dixit.

Confirmatur à simili; forma absolutionis eodem tenore additur: In nomine Patris &c. cum tamen invocatio Sanctissimæ Trinitatis non sit

essentialis. Accedit, non paucos celeritè profert, & Novi & æterni testamenti &c.

Breviter, hæc est forma necessaria necessitate præcepti, sive hæc est forma, quâ utitur Ecclesia Romana: Hic est enim calix Sanguinis mei, novi & æterni testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis, & pro multis effundetur in remissionem peccatorum, Quibus verbis, ut loquitur Catechismus Romanus p. 2. cap. 4. §. 20. comprehenditur formam essentialem certò credendum est. Omnia autem esse essentialia valde incertum.

Et quamvis Catechismus diceret, omnia esse essentialia, nosim mireris Lector; quia à Thomistis compositus est: & Pius V. cujus auctoritate & jussu primum editus, quoniam & ipse Thomista, fecit expungi communem sententiam ex Commentario Cajetani in art. 3. q. 78. agrè ferens Archithomistam in hoc recedere à sententia Divi Thomæ; absque tamen ullo præjudicio opinionis contrariæ, quæ, etiam post illam expunctionem, semper mansit communior.

Ad tertium itaque fundamentum Divi Thomæ supra, admitto ly Novum testamentum apud Evangelistam Lucam cap. 22. v. 20. interponi verbis essentialibus ibi: Hic est calix novum testamentum in meo Sanguine. Sed quid tum? Etiam ly Enim interponitur, Matth. 26. v. 28. Hic est enim Sanguis meus. Præterea quis Evangelistarum interposuit: Mysterium fidei, qui pro vobis &c.?

Dato etiam gratis, quòd concurreret ad effectum, quando interponeretur; æstimas, quia inde rectè inferitur: ergo de facto concurrat, quando postponitur? Noli sic argumentari; sed potius dicito: dum interponeretur, nondum forma haberet sensum perfectum, adeoque effectus minimè censeretur productus; dum autem postponitur, jam verba essentialia, quæ præcesserunt, perfectè significant, ac per consequens causant effectum; ergo verba, quæ subsequuntur, nequeunt ad eum concurrere.

Exemplum habes in forma Pœnitentiæ, ubi ly A peccatis tuis, secundum plarimos, non concurrat ad remissionem peccatorum, si sequatur verbum, Absolvo, bene autem si præcedat: quia quando sequitur, jam invenit peccata remissa; secùs quando præcedit.

Et sicut, inquit Lugo supra n. 81. illa vox Calix, necessaria non est (posset enim dici: Hic est Sanguis meus) & tamen de facto concurrat ut essentialiter necessaria, quia sine illa non explicaretur sufficienter sensus cum illo genitivo, Sanguinis mei; requiritur quippe essentialiter vel Sanguis meus, in recto, vel aliud rectum cum Sanguine in obliquo: sic illud, Novum testamentum, sine quo posset esse Consecratio, si Sanguis diceretur in recto, concurrat tamen ut essentialiter in illis verbis: Hic calix novum testamentum est in meo Sanguine, quia absque illis verbis, Novum testamentum, non significaretur sufficienter sensus, posito Sanguine in ablativo. Hæc ille.

&c. in forma absolutionis.

Assignatur forma necessaria necessitate præcepti. Catech. Rom.

Cajetanus.

Respondetur ad tertiam rationem Divi Thomæ.

Ly Novum testamentum, est concurreret ad effectum si interponeretur.

secùs tamen si postponatur.

Exemplificatur in forma Sacramenti Pœnitentiæ.

Lugo & in verbo isto calix.

Absque illis verbis Novum testamentum, secundum Lugo non satis significatur sensus formæ.

Objectio.

Audio reclamantem; si dixerò: *Hic est Calix in Sanguine meo*, nonne rectum, calix, ponitur cum Sanguine in obliquo, adeoque sufficienter significatur sensus absque illis verbis, *Novum testamentum*?

Dubito; quippe *ly In Sanguine meo*, idem videtur esse, quod *ratione Sanguinis mei*, ut sensus sit: *Hic est calix ratione Sanguinis mei*, sensus hercule imperfectus, nisi addatur *ly Novum testamentum*.

Sed contra: *In Sanguine meo*, idem videtur esse, quod *Sanguinis mei*, ac proinde sensus perfectissimus, idem planè cum sensu formæ communis: *Hic est calix Sanguinis mei novum testamentum*, sive, *Novi testamenti*, id est, quo novum testamentum conditur & firmatur. Improbè efficaciter, si potes.

47.
Forma S. Lucae valida est.

Missa S. Isidori.

Ly A peccatis dum procedit verbum Absolvo est de essentia Sacramenti;

Interea, *ly Novum testamentum* estò sit verbum essentiale in forma S. Lucae (quam validam existimo, quidquid aliqui sine ratione censuerint non valere; & de facto reperitur in Missa Sancti Isidori, quæ habetur in Ecclesia Toletana) certè non in hac: *Hic est calix novum testamentum*, seu, *novi testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis, & pro multis effundetur Sanguinis mei*.

Et si quaeritur à me, quare minùs, quàm *ly A peccatis tuis*, quando præcedit verbum *Absolvo*? Resp. paucis; quia *ly A peccatis* est de necessitate & essentia Sacramenti, saltem quoad sensum, sic, ut non satis sit, *Absolvo te*, nisi quatenus tacitè intelligitur *A peccatis*. At, *Novi & æterni testamenti* &c. nequidem quoad sensum tacitè includitur, aut includi debet in verbis essentialibus formæ: *Hic est Sanguis meus*.

Veluti si quis diceret: *Hic est calix in ultima cena oblatus, continens Sanguinem meum*: *ly In ultima cena* &c. etsi interponatur verbis essentialibus, equidem non concurrunt ad effectum; quia non spectat ad significationem sacramentalem, seu ad sensum formæ conversivæ: sicuti non concurreret *ly Gloriosum* interpositum verbis Consecrationis Corporis, dicendo: *Hoc est gloriosum Corpus meum*.

48.
imò secundum aliquos est de necessitate exprimendum.

Adde, *ly A peccatis*, secundum aliquos, de necessitate esse exprimendum, sic ut aliàs forma non valeret, de quo in materia de Pœnitentia. Docet etiam quidam Auctor, quando additur, semper concurrere, & suspendi effectum ad ejus positionem; quia, inquit, *ly Absolvo*, tunc sumitur in significatione sua generali, & indefinita, ac determinatur ad abolitionem à peccatis significandam, per *ly A peccatis*. Porò *ly Absolvo*, in generica significatione sumptum, non sufficit ad significationem essentialem formæ.

Sed responderi posset *ly Absolvo*, satis determinari per internam intentionem absolventis; adeoque *A peccatis*, solum addi ad majorem seu clariorem explicationem, ac proinde ad ipsius positionem non debere suspendi effectum.

Dices; saltem *ly Ego*, validè omittitur, dicendo; *Absolvo te, Baptizo te*, &c. Et tamen dum additur, concurrat. Resp. non mirum, quia pertinet ad significationem essentialem formæ, & quando ponitur, consecretur cum cæteris propositionis partibus; & etiam omisso implicite contineatur in verbo indicativi modi primæ personæ: hinc nihil horum.

Sed quid si dicatur: *A peccatis tuis te absolvo ego*? Resp. non concurrere ad effectum, qui determinatissimè significatur, & consequenter caulatur per verba præcedentia, & ipsum *Ego*, determinatissimè includitur in *ly Absolvo*.

Instas; secunda, & tertia ablutio in Baptismo sunt essentialia, & tamen sufficit una: Fateor, si præcedant completionem formæ; ut etiam quarta; & quinta, aut una copiosa, scilicet tamquam ablutio cum aqua naturali, quæ tota determinatur à forma; adeoque consecretur.

Hinc si interponeretur inter primam, & secundam abluitionem cum aqua naturali, ablutio cum aqua rosacea, hæc nequaquam concurreret, quia scilicet non determinaretur à forma, upote planè impertinens ad significationem sacramentalem.

Et ita se habet *ly Novum testamentum*, etiam dum interponitur verbis essentialibus in forma communi: quippe nullatenus significat, aut consecretur conversionem vini in Sanguinem Christi. Abud esset si ultima syllaba *ly Calix*, aut *ly Sanguinis* longius protraheretur, quam sit necessarium ad perfectam significationem; equidem tota concurreret, quia saltem consecretur antepositionem effectus.

Urget cum aliquibus Thomistis; sicuti digitus non est de essentia & necessitate hominis, est tamen de integritate: & satisfactio pars substantialis & integralis Pœnitentiæ, tamen non essentialis: ita quoque verba ista subsequentia, *Novi & æterni testamenti* &c. possunt esse pars integralis & substantialis, quantumvis non essentialis.

Resp. hoc esse excogitatum imprimis contra apertam mentem Divi Thomæ (quam tamen volunt salvare) ut patet ex ejus verbis q. 60. art. 8. in corpore ibi: *Manifestum est quòd si diminuat aliquid eorum, quæ sunt de substantia formæ sacramentalis, tollitur debitus sensus verborum; & ideo non perficitur Sacramentum*.

Deinde sine ullo fundamento, quale habemus pro satisfactioe sacramentali, quæ & habet specialem effectum, scilicet remissionem pœnæ temporalis, & constat, eam non esse essentialem, quandoquidem sequatur, aut certè sequi possit Sacramenti susceptionem, & gratiæ collationem.

Et digitus nonne communicat substantiam suam corpori, & informat eadem animam rationali cum toto? Quæ ergo similitudo digiti cum verbis sequentibus? Sanè digitus instrumentum

mentum est operandi; verba autem posteriora nullam vim aut effectum conferunt Consecrationi.

Concludamus hanc controversiam verbis Doctoris nostri supra n. 9. De isto, inquit, secundo articulo dico breviter, quod non est nobis traditum omnino certitudinaliter, an ad formam Consecrationis Sanguinis pertineant aliqua verba post illud, Sanguinis mei, vel an aliquod illorum sequentium, quae illic, Hoc facite &c. Ideo periculosum est hoc asserere, de quo sufficiens auctoritas non habetur: non est autem periculosum ignorare, quia videtur ignorantia invincibilis.

Hic carpitur Doctor à Soto (cum omni tamen reverentia celeberrimi Auctoris, ut loquitur) quod laxa hæc sit licentia ignorandi, quæ sit forma Sacramenti, neque sit valde tuta; nam cum Ecclesia præscriptis formis Sacramentorum utatur, quamvis licitum sit, verbum aliud pro alio æquivalens usurpare, tamen non licet liberius rem extendere. Haud enim pium est credere, quod Christus, ac subinde Apostoli in re tam necessaria, quam sunt materia, & forma Sacramentorum, Ecclesiam tam ancipitem & perplexam reliquerit.

Sed quid hæc ad Doctorem nostrum? Multum, inquit; quippe verbis præallegatis continuo subjungit. Ex hoc patet improbatio cuiusdam dicti nimis discreti, quod necesse est in quolibet Sacramento scire præcisè, quæ verba sunt de forma, ad hoc ut aliquis conferat Sacramentum. Istud enim manifestè falsum est, non solum in proposito; sed etiam in Baptismo, & Pœnitentia, & Sacramento Ordinis.

Anne hoc verum non est? Alioquin undè tot altercationes inter Doctores de hac, vel illà particula formæ, sive Baptismi, sive Pœnitentiæ, an necessaria necessitate Sacramenti, an solius præcepti? Hic asserit ly Te, in forma Baptismi requiri ad valorem; Ille negat. Ille præterdit formam Pœnitentiæ non valere nisi addatur ly A peccatis tuis; Hic docet valere sine tali particula, & ita in pluribus aliis verbis, imò & in ipsa materia plurimè inveniuntur oppositæ sententiæ circa earum necessitatem.

Et cogitabimus unumquemque ministrum debere scire, imò posse scire præcisè, quæ verba sunt de forma ad hoc ut conferat Sacramentum? Certè puto nec ipsum Sotum tam insignem Doctorem id scivisse.

Neque ideo Ecclesia perplexa est aut anceps: scit quippe certò communes formas semper esse sufficientes, & si adsit debita intentio, semper conficere Sacramentum, cæteris ex parte materiæ, & suscipientis concurrentibus.

Quare Scotus supra n. 6. loquens de forma ordinaria Sanguinis: Non dubito, inquit, quin forma nostra sit certa. Et n. 9. post verba supra recitata. Fortè enim nullus est, qui sciat pro certo, nec Episcopus, nec ordinatus, quæ sint præcisè verba Ordinationis in Sacerdotem: & tamen non est di-

endum, quòd nullus est ordinatus in Sacerdotem in Ecclesia. Consimiliter diversi utuntur diversis verbis in conferendo Sacramentum Pœnitentiæ, nec est certum de aliquibus verbis præcisè, quæ sint illa, non tamen dicendum est, quòd nullus absolvatur in Ecclesia.

Quare? Quia omnes sciunt formam, quæ utuntur, esse certam; quamvis nesciant, an omnia verba, & quæ ex illis, & quæ non, sint essentialia. Vide candide Lector, quàm facili negotio verba Scoti possint explicari in bono sensu, vero, & Catholico ab his, qui bonæ sunt voluntatis.

Quapropter placeat unicuique ministro consilium Doctoris nostri in hac re. Et quod illud quaeso? Dico, inquit supra, quòd Sacerdos intendens facere quòd facit Ecclesia, legens distinctè verba Canonis à principio usque ad finem, verè conficit: nec est tutum alicui se reputare valde peritum de scientia sua, & dicere, volo uti præcisè istis verbis pro Consecratione Sanguinis (aut consecratione alterius Sacramenti) sed securior est simplicitas, volo ista verba proferre sub eà intentione, sub qua Christus instituit ea esse proferenda, & quæ de Christi institutione sunt de forma, dico ut de forma, & quæ ad reverentiam, ad reverentiam.

Quòd si nondum quiescit animus; sed ulterius indagare satagit, atque interrogat: Si ante omnia verba prolata contingeret mori Sacerdotem, numquid habendus esset Sanguis tamquam verè consecratus? Resolvit Doctor, Dico hic, sicut in quodam casu superioris præmissio: si quis Sacerdos inciperet sic loqui: Hoc est Corpus meum, non prædicans verba præmissa totaliter, quòd in omnibus talibus non est adorandum, nisi sub conditione, si verè consecratum est.

Rursumque inquirens: Et numquid iteranda sunt verba? Respondet, quòd non absolute. Sed numquid sub conditione? Dico quòd hic non est talis necessitas, sicut in Baptismo, quia ibi quando dubitatur de baptisatione, dubitatur de salute: ideo licitum est ibi quandoque sub conditione baptizare. Sed hic si probabiliter dubitatur in altero istorum casuum, an Consecratio sit completa, nullum periculum salutis imminet, si non iteretur, nec absolute, nec sub conditione. Ita Scotus supra n. 10.

At verò, dicit aliquis, imminet quandoque periculum imperfecti Sacrificii. Quid enim si Sacerdos post Consecrationem Corporis semiprolatâ formâ Sanguinis obierit, & moraliter impossibilis sit alius calix? Num tali eventu non est Consecratio iteranda, nec absolute, nec sub conditione? Sanè præscribunt Rubricæ Tit. de defect. cap. 10. n. 3. Stobienis (Sacerdos) semiprolatâ formâ Sanguinis, tunc alter prosequatur Missam, & super eundem calicem repetat integram formam ab eo loco: Simili modo postquam consecratum est. Vel posset super alium calicem preparatum integram formam proferre, & hostiam primi Sacerdotis, & Sanguinem à se consecratum sumere, ac deinde calicem relictum semiconsecratum.

Sufficit enim, quòd omnes sciant formam, quæ utuntur, esse certam, tamquam vis nesciant an omnia verba sint essentialia:

adeoque acceptandum consilium Scoti in hac materia.

54. Sed quid si Sacerdos moretetur ante prolationem omnium verborum forme ordinariæ?

Resolvit Doctor Sabritus, non esse iteranda verba sive absolute, sive sub conditione.

55. Objectio. Rubricæ.

Responſio.

Fateor id præſcribit Rubricæ: ſed quid intelligant per *ly ſemi-prolatâ formâ Sanguinis*, ibi non latè ſignificant. Poſſent proinde intelligi hæc verba: *Hic eſt enim calix*; & tunc proculdubio repetenda foret integra forma abſolutè ſuper eundem, vel alium calicem.

56.
Propoſitur
caſus nota-
bilis.

Ponamus igitur caſum, Sacerdotem ex obli-
vione omiſſiſſe *ly Novi & æterni teſtamenti &c.*
factâque elevatione calicis ejus recordari, quid
facto opus? Iteranda ſunt verba ſub condi-
tione, ne forte Sacrificium maneat imperfectum, &
ut evitetur periculum materialis idololatriæ,
niſi dixeris Conſecrationem ſine illis verbis:
Novi & æterni teſtamenti &c. eſſe moraliter certò
validam, ita ut Sacerdos probabiliter non poſſit
dubitare ſe aliquid eſſentiale omiſſiſſe.

Rubrica.

Quippe ſic lego in Rub. ſuprà cap. 5. n. 3.
*Si celebrans non recordetur ſe dixiſſe ea, quæ in Con-
ſecratione communiter dicuntur, non debet propterea
turbari. Si tamen certò ei conſtet ſe omiſſiſſe aliquid
eorum, quæ ſunt de neceſſitate Sacramenti, id eſt,
formam Conſecrationis, ſeu partem, reſumat ipſam
formam, & cætera proſequatur per ordinem. Si verò
valde probabiliter dubitat ſe aliquid eſſentiale omiſſiſſe,
iteret formam, ſaltem ſub tacita conditione. Si au-
tem non ſunt de neceſſitate Sacramenti, non reſu-
mat, ſed procedat ulterius. Infero: ergo ſi in caſu
propoſito Sacerdos non dubitet valde probabi-
liter ſe aliquid eſſentiale omiſſiſſe, non iteret
formam, ſed procedat ulterius.*

De cætero rectè docet ibidem Scotus, ma-
teriam ſic dubiè ſecundùm ipſum conſecratam,
non eſſe ſemper ſervandam; *Quia, inquit, pu-
treſceret; ſed Sacerdos poſt communionem in ſua Miſſa
poſſet illam materiam recipere, ſub intentione condi-
tionata tali; ſi iſtud eſt conſecratum recipio ut conſe-
cratum: ſed ſi non, non, ſed ut tale, de quo eſt in-
certum; nec in hoc poſſet eſſe periculum, quia rei-
nus eſt ante perceptionem vini ablutionis, & ſi non
eſt Sanguis, quod percipit: non tamen facit irreve-
rentiam Corpori & Sanguini iam perceptis, quia mox
poſt Sanguinem iam perceptum, ſtatim in altari per-
cipimus purum vinum. Hæc Doct̃or noſter de
præſenti contròverſia.*

57.
Impugna-
tur ſuffi-
cientia for-
mæ com-
munis ex
his verbis,
quibus
utuntur
Græci: *E-
mitte Spiritu-
m tuum*
&c.

Superest altera circa ſufficientiam formæ
communis, tam panis, quàm vini, quæ oritur
ex uſu Eccleſiæ Græcæ, in qua Sacerdos poſt
verba Conſecrationis prolata, ſic deprecatur
Deum: *Emitte Spiritum tuum, & fac hunc panem
pretioſum Corpus Chriſti tui; quod verò in hoc calice
eſt, pretioſum Sanguinem Chriſti tui &c.*

Quæ verba, vel æquipollentia habentur in
Liturgiis Beati Jacobi Apoſtoli, & SS. Baſilii
ac Chryſoſtomi: imò & in Miſſa Clementis
VIII. ut ipſe refert in Conſt. Apoſtolicis lib. 8.
cap. 17. Ex quibus videtur colligi, non fuiſſe
factam Conſecrationem per verba ordinaria,
donec per invocationem S. Spiritus perficiatur.

58.
Reſponde-
tur illa ver-
ba non eſſe

Reſp. unico verbo cum Lugone ſuprà ſect. 1.
n. 10. non peti illis verbis, panem illum fieri
Corpus, & calicem Sanguinem Chriſti, ſed

panem hunc, qui eſt Corpus Chriſti, & cali-
cem illum, qui eſt Sanguis, fieri nobis in ſa-
lutem & remiſſionem peccatorum; ita ut *ly*
Corpus, &, *Sanguis* non teneant ſe ex parte præ-
dicati, ſed ſubjuncti ſeu appoſitivè, ut loquun-
tur Grammatici.

Colligo ex Miſſa Æthiopum, quæ habetur
tomo 4. Bibl. & verſimiliter compoſita eſt ab
Apoſtoliſ, vel eorum diſcipulis, in qua hanc
lego orationem poſt verba Conſecrationis:
*Oramus te Domine, ut mittas Spiritum Sanctum
ſuper hunc panem, & hunc calicem, videlicet Cor-
pus & Sanguinem Domini & Salvatoris noſtri Jeſu
Chriſti in ſæcula ſæculorum, Amen. Tribue ſimul
omnibus ex eo ſumentibus, ut fiat eis ad ſanctificatio-
nem, & plenitudinem Spiritus Sancti &c.*

Similis oratio invenitur in Miſſa Romana
poſt fractionem hoſtiæ: *Fiat commixtio, & Con-
ſecratio Corporis, & Sanguinis Domini noſtri Jeſu
Chriſti accipientibus nobis in vitam æternam. Sic
olim erat; nunc autem ut ſenſus ſit clarior, *ly*
ſtat, poſitum eſt in fine: *Hæc commixtio, &
Conſecratio &c. fiat accipientibus &c.**

Atque hoc modo fertur reſponſiſſe Beſſarion
Card. aliique Græci deſuper interrogati in
Concilio Florentino, cauſantes ſe iſtas preces
addere, quo modo Latini ſuas poſt Conſecra-
tionem, magiſque ad gratulatoriè propter Con-
ſecrationem factam, & ut oſtendatur Spiritum
Sanctum eſſe doni auctorem, quàm deprecato-
riè. Undè etiam ſtatim poſt verba Chriſti, Sa-
cramentum proponunt adorandum, non ex-
ſpectatis illis precibus ſeu adgratulationibus.

Nonne ex veritate, & vi verborum Chriſti,
rectè colligit Tridentinum ſeſſ. 13. cap. 3. & 4.
conversionem panis & vini, in Corpus &
Sanguinem Chriſti? Liqueat igitur illas preces
nequaquam eſſe conſecratorias; ſed tantùm
piam quamdam ceremoniam, ad excitandam
fidem, & devotionem erga illud Auguſtiſſi-
mum Sacramentum.

Vide plura apud Lugonem ſuprà, ubi diſtin-
ctè examinat & explicat, ſecundùm ſenſum
prædictum, verba Jacobi, Baſilii, Chryſoſtomi,
& Clementis.

Sufficere debet Romano Catholico defini-
tio Concilii Florentini in Decreto Eugenii:
*Forma huius Sacramenti ſunt verba Salvatoris,
quibus hoc conſicitur (alii, conſicit, alii, conſecit)
Sacramentum. Sacerdos enim in perſona Chriſti lo-
quens hoc conſicit Sacramentum. Clarum autem
nimis eſt, illas orationes, vel quocumque alio
nomine velis vocare, neque eſſe verba Chriſti,
neque à Sacerdote proferri in perſona Chriſti;
adde, neque neceſſarias eſſe, ut verba Chriſti
in perſona Chriſti proferantur.*

Verùm enimverò cùm audio mentionem
fieri perſonæ Chriſti, ſubit animus cogitatio,
& pariter dubitatio, an forma Conſecrationis
proferatur recitativè, an verò enuntiativè, ſeu
ſignificativè. Reſolutio erit.

CON-